СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ IX. — Олифантъ, Па. Четверъ 21-го Лютого 1901. — Число 8.

Переглядъ тыждневый.

Минувшого тыждня сенатъ згодивъ ся знижити податокъ военный вôдъ пива и тютюну ще о 9 міліонôвъ бôльше якъ се зробила палата представителѣвъ, на що сй послѣднй нѣякъ не хотять пристати, а що до марця вже недалеко, то дуже можливо, що податокъ военный зôстане такій самъ якъ бувъ передъ засѣданемъ конґресу. Ґенералови Ґрентови, бувшому президентови, теперъ вже небôщикови, хоче конґресъ поставити памятникъ въ Вашинґтонѣ за 25.000 доларôвъ.

Цукровый тростъ постаравъ ся о се, що Росія буде мусѣла вôдъ теперь платити досыть велике цло вôдъ ввоженого тутъ цукру. Розумѣе ся, що Росія зъ своеи стороны пôднесе цло на американскй выробы, а на тôмъ втратить Америка, бо коли минувшого року Росія продала Спол. Державамъ цукру за 300.00 доларôвъ, то на то мѣсце закупила американскихъ товарôвъ на суму 30 міліонôвъ.

Обраховують, що до сего часу 30.000 Филипинцѣвъ и понадъ кôлька тысячь Американцѣвъ втратило жите въ вôйнѣ на островахъ. Помимо сихъ великихъ жертвъ, зовсѣмъ не видно, щобы конець сеи борбы бувъ близько. Президентъ жадае вôдъ Филипинцѣвъ безъусловного пôдданьства, а хотяй въ конґресѣ пôдносять ся вôдъ часу до часу голосы за тымъ нещаснымъ народомъ, то однаковожь они не мають послуху у »мѣродайныхъ« людей. Послѣдными часами Mr. Brown зъ Ohio выголосивъ прекрасну бесѣду въ палатѣ репрезентантôвъ жадаючи, щобы конґресъ приобѣцявъ свободу Филипинцямъ, — деякй навѣть ґратульовали ему зъ сеи причины, але якй практичнй наслѣдки будуть зъ того — годѣ знати. Велике огôрчене панує на Филипинахъ взглядомъ монахôвъ, що въ »нечистый« способъ присвоювали собѣ людску землю и другй маетки та допускались всѣлякихъ надъужить. Народъ въ денекотрыхъ station сторонахъ домагаесь вôдобраня имъ маєткôвъ и цѣлковитого выгнаня зъ островôвъ и не дармо, бо навѣть самъ кардиналъ Gibbons высказавъ ся, »що церковь на Филипинахъ е галузею католицкои церкви, але мы не годнй нею похвалитись«.

Кубанцѣ вже майже покôнчили роботу около своеи конституціи. Розумѣе ся, що нема въ нѣй бесѣды о якôй небудь зависимости вôдъ Сполученыхъ Державъ. Длятого то деякй пріятелѣ прилученя Кубы дуже напрашились, а навѣть хотѣли-бъ, щобъ конґресъ Сполученыхъ Державъ мавъ право змѣнити тую конституцію.

Хинска траґікомедія иде дальше своимъ порядкомъ. Союзники зажадали покараня смертію 12 вызначнѣйшихъ Хинцѣвъ, на що достали вôдповѣдь, що правительство хинске того зробити не годно, бо они всѣ спорôдненй зъ цѣсарскою родиною; що найбôльше можуть засудити ихъ на выгнане. Ось и таке. Переговоры тягнуть ся въ безконечнôсть; а тымчасомъ рабунки, убійства та всѣлякого рода надъужитя такъ зъ однои якъ и другои стороны множать ся. Доперва коли союзники прійдуть до якогось порозумѣня зъ повномочниками хинскими въ справѣ покараня винныхъ, выплыне на порядокъ дневный справа вôдшкодованя, котра мабуть ще бôльше замотана вôдъ сеи першои.

Парламентъ анґлійскій почавъ на ново вести нарады.

Въ бельґійскôй избѣ депутованыхъ поставлено внесене, щобы Бельґія старала ся помирити Анґлію зъ Бурами, въ наслѣдокъ чого вывязалась предовга дискусія.

5-го и 6-го сего мѣсяця вôдбулось въ Филаделфіи вѣче делеґатôвъ вôдъ мѣсцевыхъ и стейтовыхъ спôлокъ рôжныхъ церковь. На вѣчу тôмъ заложено орґанізацію „National Federation of Churches and Christian Workers“, котрои цѣлею есть постаратись о те, щобы всѣ церквы въ Сполуч. Державахъ безъ взгляду на заходячй мѣжь ними рôжницѣ працювали вспôльно для людского добра. Засѣданя тревали два дни. Помѣжь иншими бесѣдниками говоривъ и звѣстный Dr. J. Strong, що до сего часу церковь клала найбôльшу вагу на любовь Бога, але вôдъ теперь повинна она класти не менчу вагу и на любовь ближнього та занимати ся пытанями суспôльными. Подôбну спôлку церковь заложено вже давнѣйше въ Анґліи, лишь нашй Русины, хотяй майже всѣ тои самои вѣры, не хотять зрозумѣти, що спôлка церковь нашихъ есть рѣчею такъ конечною, що безъ неи мы анѣ на крокъ впередъ поступити не годнй.

Обструкція въ австрійскôмъ парляментѣ закипѣла на ново, неначе вода въ горшку. Нѣмецкй радикалы и Чехи не гадають покидати сего оружія. Посередництво рôжныхъ умѣркованыхъ елементôвъ, просьба цѣсаря, а навѣть и грôзьба деспотизмомъ не мае на нихъ найменшого вплыву. Они гримають, кричать, галасують и заповѣдають всѣмъ, що не допустять до жадныхъ ухвалъ. Політики надармо заходять въ голову, що зъ того выйде? Змаганя правительства и цѣсаря щобы впровадити до нового парляменту умѣркованыхъ людей, не принесли сподѣваныхъ овочôвъ, сотки некучихъ справъ чекають ухвалъ палаты посолôвъ, повага державы упадае, а хôдъ выпадкôвъ прибирае що разъ грôзнѣйшу постать. Нынѣ вже кождый починае розумѣти, що Чехи не вôдступлять такъ довго, доки не здобудуть собѣ такй права, якй мае угорске королѣвство, а нѣмецкй радикалы и народовцѣ бажають прилученя Австріи до Нѣмеччины. Далеко ще однакъ до здѣйсненя ихъ забаганокъ. Окрôмъ Нѣмцѣвъ и Чехôвъ жіе въ австрійскôй державѣ много иншихъ народностей, а такъ велике уступство, зроблене на користь першихъ або другихъ, потягнуло бы за собою о много гôршй наслѣдки, якъ парляментарна борба. Зачинае се все нарозумлювати тыхъ назадникôвъ, котрй рядять Австріею; они днесь лишь передумують, якъ бы выпити те пиво, що его наварили своими несправедливыми рядами. Пишуть, що навѣть самъ цѣсарь радить ся и думае надъ поправою конституціи, але нѣмъ ранокъ прійде, роса очи выѣсть...

Гôдными уваги суть также подѣѣ, котрй теперь вôдбувають ся въ угôрскôмъ соймѣ. Два поступовй послы Уґронъ и Солльо поставили тамъ найдальше идуче внесене на заведене загального выборчого права. Міністеръ-премієръ Сель разомъ зъ соймовою бôльшостію вôдкинули вправдѣ се внесене, але потѣшаючимъ симптомомъ е вже сама его поява передъ загорѣлыми консерватистами, зъ якихъ складае ся угорскій соймъ. Взнесла идея, котра разъ народила ся, хочь бы и на Угорщинѣ, не згине нѣколи, она поволи буде рости, запускати корѣне, набирати силы, а вкôнци побѣдить всѣ перепоны.

Бувшій сербскій король Миланъ померъ дня 11. с. м. въ австрійскôй столици Вѣдни. Бувъ се чоловѣкъ, котрый дуже много добра и лиха здѣлавъ для свого краю. Вôнъ головно зробивъ се, що Сербія увôльнила ся зъ пôдъ турецкого ярма, вôнъ учинивъ еи королѣвствомъ, надавъ конституцію и скрѣпивъ панованѣ династіи Обреновичôвъ. Але черезъ него также програла Сербія вôйну зъ Болґаріею, пôдъупала матеріяльно и стала ся забавкою въ рукахъ російскихъ и австрійскихъ політикôвъ. Провадивъ въ додатку неморальне жите, робивъ великй дурницѣ, розвѣвъ ся зъ жѣнкою, обуривъ на себе панующихъ цѣлои Европы. Дôйшло врештѣ до того, що по 21-лѣтнôмъ панованю, мусѣвъ зречи ся короны въ корысть свого малолѣтного сына Александра, забрати ся зъ рôдного краю и по довгôмъ тулачôмъ житю умирати на чужинѣ.

Зъ полудневои Африки доносять, що вôдъ 10. до 20. с. м. сточено тамъ въ рôжныхъ мѣсцевостяхъ (рôвночасно майже) кôлька дуже завзятыхъ и кровавыхъ битвъ. Дня 11. с. м. коло Smith-Dorrien, понесли Буры значну потеру. Ихъ оденъ ґенералъ Рандемаеръ зôставъ тодѣ тяжко раненый, другій высшій офіцеръ Спруитъ, двохъ горністôвъ и 20 Бурôвъ забитыхъ. Анґлійцѣ мали 24 забитыхъ, 53 раненыхъ, а въ додатку стратили значнй припасы муніціи, двѣ канони и кôлька сотъ штукъ худобы.

Друга велика битва мала мѣсце пôдъ Табаксберґъ, въ кольоніи Кейпъ Ту майоръ Crewe бивъ ся зъ Бурами пôдъ комендою ґен. Девета черезъ 8 годинъ, а стративъ 85 людей, всѣ припасы и канони. Вôдъ неволѣ уратувала го лишь зимна кровь и утека. Пôсля найновѣйшихъ вѣстей вôдграе ся теперь дуже люта борба на пôвнôчь вôдъ Philipstown и недалеко Aberdeen. Пôдъ Амстердамъ злапали Анґлійцѣ 45 Бурôвъ до неволѣ и забрали имъ 65 фурґонôвъ, але за те Буры здобули Murays urg, а въ мѣсцевости Колесберґъ вже другій разъ выстрѣляли до остагного чаты ґен. Плумеръ.

Photo, copyright, by Aime Dupont, New York.
JEAN DE RESZKE.
славный теноръ. Вôнъ пробувае теперь въ Америцѣ, а за кождый выступъ платять ему 2.450 доларôвъ.

Загаломъ потеры Анґлійцѣвъ великй, о много бôльши вôдъ бурскихъ, и они где можуть шукають ратунку, навѣть въ союзѣ зъ маленькою Портуґаліею. Зачувати также, що въ ихъ арміи появила ся джума, котра зъѣдае бôльше жертвъ якъ непріятельскй кулѣ.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Лютый.

21	Ч.	Ѳеодора
22	П.	Никифора
23	С.	Хорламія, Пор.
24	Н.	Сыропуст. Власія
25	П.	Мелетія
26	В.	Мартиніяна
27	С.	Авксентія

Просимо ще разъ всѣ братства належачй до »Союза«, котрй хочуть брати »Свободу«, щобы сейчасъ прислали намъ списъ своихъ урядникôвъ (щобы мы могли ихъ выдруковати въ »Свободѣ«) и докладнй адресы всѣхъ своихъ членôвъ. Грошѣ за ґазету просимо присылати не до касієра »Союза«, але впростъ до редакціи.

— **Въ** срѣбнôй майнѣ въ Durango, Мексико, експльолювавъ динамитъ черезъ що 87 людей втратило жите. Причиною выбуху була неосторожнôсть.

— **Входъ** до майнôвъ ч. 6 на островѣ Ванкуверъ (Б. Колюмбія, Канада) запаливъ ся 15. с. м. и горить такъ сильно, що не можна его нѣякъ угасити. Въ майнахъ знаходить ся 65 робôтникôвъ, а всѣхъ ихъ чекае неминуча смерть, бо копальня другого входу не мае.

— **Выскочивъ** зô шинъ и зъ высоты 50 стôпъ упавъ до рѣки Огайо оденъ ваґонъ електричного трамваю недалеко Сінсінати. Ѣхало тогды въ нѣмъ 29 людей и всѣ понесли тяжкй ушкодженя тѣла.

— **Тиґрисъ** роздеръ 16-лѣтного хлопця въ менажеріи Бостока, котра перебувае теперь въ Индіянополісъ, Инд. Хлопець чистивъ клѣтки и вмѣсто до порожнои, вступивъ до клѣтки тиґриса. Звѣръ люто кинувъ ся на него, а хотяй дозорцѣ били его розпаленымъ желѣзомъ и прострѣлили 7 кулями, не пустивъ свою жертву.

— **Число** лѣкарôвъ въ столици Прусъ Берлинѣ выносить округло 2360, а въ цѣлôй Галичинѣ е ихъ лишь 1313. Легко можна зъ того змѣркувати где панує бôльша смертельнôсть.

— **Золоти** жилы вôдкрыли два гôрники въ филипиньскôй провінціи Лепанто. За два тыжднѣ добули они на 3000 доларôвъ золота. Много людей удае ся теперь въ тй околицѣ шукати также за симъ металемъ.

— **Міліонеръ** баронъ Генри де Ротшильдъ (зъ жидовского роду) практикуе въ Парижу яко хирурґъ-лѣкарь въ однôмъ шпитали.

— **Селяне** зъ Диминиковичь въ горлицкимъ повѣтѣ замѣтили дня 30. сѣчня кôлькохъ жайворонкôвъ, котрй спѣвали надъ ихъ селомъ неначе весною. Досыть чудна поява середъ зимы, а тамошнй господарѣ ворожать зъ неи вчасну весну.

— **За** крадѣжь желѣза зъ діпа въ Прайсбурґъ, Па. зôстала арештована М. Сосновска разомъ зъ донькою Анною. Лихе свѣдоцтво для женщинъ...

— **Въ** Лондонѣ въ 1900 р. зôстало арештованыхъ 10.685 женщинъ за піяньство. Въ Америцѣ також неразъ видно пянй женщины, але полісмены боять ся ихъ арештувати.

— **Мѣсто** Ню Йоркъ выдае рôчно 4 міліоны дол. на будову новыхъ школъ, значить майже тôлько, що цѣла Росія на свои всѣ школы.

— **Принцесса** Аделяйда Бірштайнъ, кузинка цѣсаря австрійского, вступила до монастиря въ Празѣ и записала на церковь 500.000 коронъ!

— **О.** Кирило Чучка, бувшій гр. кат. священникъ въ Бейоннъ Н. Дж., померъ дня 13. сѣчня б. р. въ Дубровцѣ, стол. Берегска (Угорщина).

— **Знов** чума появилась въ азіятицкихъ Индіяхъ. Зъ Бомбей доносять, що въ Бенґалю умирае по 2500 людей на тыждень. Причиною тои великои смертельности есть въ значнôй мѣрѣ бракъ лѣкарôвъ.

— **Члены** Standard Oil компаніи заробили 68 центôвъ на каждôмъ долярѣ вложенôмъ до бизнесу въ протягу одного року. Дивиденда за оденъ рôкъ и 15 днѣвъ выносить 68 міліонôвъ доларôвъ; зъ того самъ John D. Rockefeller достане $21.080,000.

— **Обрахували** люде, що розходы всѣхъ церковь истнуючихъ въ Спол. Державахъ выносять за послѣдный рôкъ поважну суму $287.-047.000. Въ розходы тй заховано вже выдатки на місіи, бібліотеки и т. и.

— **Велика** фабрика коркôвъ въ Пітсбурґъ, Па., котра належала до Armstrong Bro's Cork Co. згорѣла дня 9-го с. м. Була то одна зъ найбôльшихъ фабрикъ того рода въ Америцѣ, а працювало въ нѣй до 1200 робôтницъ и робôтникôвъ. Всѣ они теперь лишили ся безъ заробкôвъ.

— **Бôльше** якъ 2000 осôбъ були покалѣченй, а двѣ навѣть потолоченй на смерть пôдчасъ похорону королевои Вікторіи. Причиною сего нещастя було велике множество зрѣтелѣвъ, стискъ и натовкъ.

— **Столиця** Австріи Вѣдень числить (пôсля найновшого спису населеня) 1 міліонъ, 635 тысячь, 647 мешканцôвъ. За 10 лѣтъ прибуло еи 300 тыс. душь.

— **Смерть готелямъ!** — закричало 500 бабъ въ мѣсточку Вайнфилдъ, Кан. дня 13-го с. м. тай кинули ся по салунахъ розбивати фляшки, склянки, бары и т. п. Коли однакъ дôйшли до пп. Шмідôвъ, то не пôшло имъ такъ гладко, бо тй выняли револьверы и вôдповѣли: »Смерть бабамъ, если не порозходять ся домôвъ!« Розумѣе ся, що бабы (якъ всегда) показали ся впертыми, тодѣ Шміды выстрѣлили и одну зъ нихъ забили на мѣсци а кôлькохъ тяжше або лекше покалѣчили. Доперва по тôмъ порозбѣгало ся хоробре войско въ спôдницяхъ...

— **Минувшого** тыждня знов лінчовали бѣлй одного нiґра въ Кентоки. Вытягнули его зъ аресту въ котрôмъ сидѣвъ и повѣсили передъ судомъ. Встыдъ для культурныхъ Американцѣвъ робити таке въ 20-ôмъ столѣтю. Сего анѣ погорджуванй нами „Hungerians“ не потрафлять.

— **Мексиканскй** Индіяне ведуть завзяту борбу зъ войскомъ. Послѣдными днями вôдбулось колька кровавыхъ битвъ, въ котрыхъ впало много Индіянôвъ, але и зъ Мексиканцѣвъ неоденъ положивъ свою голову, бо Индіяне звôдкись достали кôлька канонôвъ и бютъ зъ нихъ противникôвъ що ся влѣзе. Индіяне боронять свои столицѣ Chan Santa Cruz, котра добре забеспечена и не скоро пôддасть ся.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 112 Jones Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ »Р. Н. Союза«, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на	рôкъ	$2.00
„ „ „	пôвъ року	1.00
„ „ „	чверть року	50
„ „ „	оденъ мѣсяць	18
До старого краю на рôкъ		$2.00

Оплачувати газету треба всегда зъ горы (напередъ).

Адресъ:

„SVOBODA“
112 Jones Str. — OLYPHANT, Pa.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офісѣ, пошлѣть намъ, бо безъ того мы не годнй грошей дôстати.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свой старый адресъ.

— **Въ** сѣмъ числѣ подаемо двѣ дописи зъ Канады, зъ котрыхъ видно, що нашй Канадійцѣ ще не отряслись зô своихъ старокраевыхъ хибъ. Кажуть, що Русинъ ажь пополудни мае розумъ — коли-жъ се »пополудни« прійде?

Потреба церковно-народнои орґанізаціи.

Русины въ Спол. Державажахъ заложили вже богато братствъ, кôлька шкôлъ, кôлька читалень, кôлька драматичныхъ товариствъ, хорôвъ, мають вже и пару орґанізацій числячихъ по кôлька тысячь членôвъ, кôлька часописей, побудовали около 60 церковь, мають 44 священникôвъ — словомъ на видъ зъорґанізованй незгôрше. Та се на видъ тôлько. Въ дѣйсности жь все те не богато що варта якъ довго не буде церковно-народнои орґанізаціи, а то зъ слѣдуючои причины. Всяку орґанізацію зачинали Русины вôдъ церковь, церкви суть тутъ пôдставою всякого житя не лишь релігійного, але умыслового, товариского та народного. Будучи пôдставою майже всякого русько-американского житя, церкви, а радше церковнй громады, зробили богато доброго и злого для тутешныхъ Русинôвъ. Въ котрôй громадѣ бувъ спокôй и згôдливй люде тамъ попри церкви и при еѣ помочи розвивалось все дуже скоро. Єсли жь въ котрôй грôмадѣ церковнôй повстала незгоди, борба, найчастѣйше за вѣру, попа або дяка, то и все що вывинулось попри церкви и при еѣ помочи мусѣло упадати або и зовсѣмъ знидѣти. Примѣровъ на се въ исторіи тутешныхъ Русиновъ ажь надто богато тай звѣснй они майже кождому тожь не станемо ихъ перечисляти, але завважаемо, що єсли всѣ тй братства, орґанізаціи, часописи, товариства читальнѣ, школы и взагалѣ все що выросло на пôдставѣ церковныхъ громадъ мае розвиватись безъ перешкоды — мы мусимо поставити тую пôдвалину на твердыхъ основахъ — котрыхъ не потрафивъ бы хто небудь захитати.

Нынѣ церковнй громады стоять особнякомъ черезъ що всякй внутрѣшнй непорозумѣня мусять лагодити таки самй громады церковнй, а що при всякихъ непорозумѣняхъ творять ся партіи, то очевидно незгоды такй бувають залагоджуванй не пôсля справедливости, але пôсля сего, котра партія сильнѣйша.

Въ виду сего конечна орґанізація церковныхъ громадъ, бо тогды не лишь непорозумѣня були-бъ рѣдшй, але єсли коли и трафилась бы яка незгода въ однôй або другій парохіи, то могла бъ бути залагоджена урядомъ орґанізаціи и то въ самôмъ зародѣ по правдѣ и по справедливости. Орґанізація така зближила бъ также всѣхъ американскихъ Русинôвъ до себе, постаралась бы о заведене однаковыхъ порядкôвъ по церквахъ, помагала-бъ менче заможнымъ громадамъ матеріяльно и морально, могла-бъ выдавати часопись зъ вôдповѣднымъ напрямомъ и змѣстомъ, старатись о заведене шпиталѣвъ, школъ и т. д., словомъ принесла бы немалу прислугу для нашои суспôльности. Вправдѣ маемо многихъ противникôвъ заложеня такои орґанізаціи — они кажуть, що все те зробить епископъ чи апостольскій викарій, якимъ мае зôстати невдовзѣ при помочи мадярского правительства оденъ тутешный угро-рускій священникъ. Намъ не дуже здае ся, щобы такій епископъ хотѣвъ зробити богато доброго для Русинôвъ, а хотяй бы и хотѣвъ, не думаемо, щобы се було въ его силѣ. Широку орґанізацію и реформу въ нашихъ обставинахъ може успѣшно перевести не оденъ чоловѣкъ а товариство, котрого кождый Русинъ буде чутись членомъ.

Въ виду сего мы надѣемъ ся, що комітетъ выбраный для сеи справы на вѣчу въ Jersey City, N. J., не буде зважати на жаднй крики посторонныхъ людей, але чимъ скорше скличе всѣхъ руско-американскихъ священникôвъ и делеґатôвъ церковныхъ на вспôльну нараду — результатомъ котрои, не сумнѣваемось, стане руска церковно-народна орґанізація.

Зъѣздъ

въ Питсбурґу вôдбувъ ся 12. с. м. Явились представителѣ лишень трехъ народностей, а именно Русинôвъ, Литвинôвъ и Полякôвъ. Русинôвъ заступавъ самъ о. Стефановичъ, мѣсцевый парохъ — другй народности мали больше представителѣвъ. Больше Русинôвъ не приѣхало длятого, що комітетъ питсбурскій вôдложивъ зъѣздъ несподѣвано на 12-го с. м. то есть день такій, на котрый нѣхто зъ тыхъ, що выбирались приѣхати не бувъ годенъ зъ причины своихъ занять. Нарады тревали пôвтора дня. Выбрано комітетъ зъ 6 осôбъ, въ котрый войшли зъ Полякôвъ: Яблоньскій и о. Ґужицкій, зъ Литвинôвъ: д-ръ Шлюпасъ и о. Стуткайтісъ, зъ Русинôвъ: оо. Бончевскій и Арданъ. Зъ тихъ п. Яблоньскій председатель, д-ръ Шлюпасъ секретарь, о. Бончевскій касіеръ. Ухвалено выдавати спôльнымъ коштомъ мѣсячникъ въ анґлійскимъ языцѣ п. з. »Freedom«, а головнымъ редакторомъ его выбрано п. Яблоньского. Докладне справоздане зъ сего зъѣзду подамо другимъ разомъ.

Зъѣздъ сей зробивъ початокъ до великого дѣла, дѣла освободженя пониженыхъ народôвъ зъ пôдъ ярма гнобителѣвъ. Треба теперь великого такту и вырозумѣлости зъ стороны выбраного комітету, щобы дѣло, що ино почате не заснѣтило ся, але розвивалось якъ найлѣпше та щобы кромѣ повысшихъ трехъ народностей приступили ще и другй до спôльнои працѣ.

Сподѣймо ся, що одного и другого комітетови не бракне, та що его робота увѣнчае ся успѣхомъ и побудить и нашихъ старокраевыхъ братôвъ до дѣланя въ тôмъ напрямѣ.

Першого мая сего року зôстане отворена всеамериканска выстава въ мѣстѣ Buffalo, стейтѣ Ню Йоркъ. Цѣлею сеи выставы єсть показати свѣтови все, до чого Америка пôвнôчна, середна и полуднева дôйшли за послѣдныхъ 100 лѣтъ. Безперечно на сѣй выставѣ буде много рѣчей, на котрй варто-бъ подивитись. Длятого то мы будемо вôдъ часу до часу подавати въ „Свободѣ“ образки зъ выставы такъ, щобы той, хто тамъ не поѣде, мавъ хочь яке таке понятє, а той, що схоче ѣхати, мôгъ скорше орієнтуватись и знавъ за чимъ шукати и на що дивитись. Образокъ, котрый подаемо нынѣ, показуе мôстъ, черезъ котрый треба переходити хто хоче дôстатись на пляцъ выставовый. Пляцъ самъ занимае 350 ейкрôвъ землѣ и є пôвъ милѣ широкій а 1 и чвертъ милѣ довгій.

Дописи.

Зъ Manown, Pa.

Нещасливый плейзъ Ellsworth недалеко Monongahela, Pa. є зовсѣмъ новый, бо лишь въ лютôмъ минувшого року дôстали тутъ угле, а лѣтомъ побудовали все потрѣбне до выдобуваня сего чорного діяменту и 100 домôвъ для чорныхъ рабôвъ, що мали добувати его зъ глубины 300 стôпъ. Було мѣжь ними досыть и Русинôвъ, осôбливо угорскихъ, а всѣ такй, що о »Союзѣ« анѣ жаднôй орґанізаціи не хотѣли знати. Дня 28-го мая стало ся перше нещасте, запаливъ ся ґазъ о 11½ въ полудне. Въ майнахъ на той часъ бувъ лишь оденъ босъ и драйверъ. Драйвра задусило, а босови троха бороду опалило. По той катастрофѣ старшй робôтники розôйшли ся, а компанія спровадила новыхъ ґрінорôвъ просто зъ Ню Йорку, що пріѣхали зъ унґварскои столицѣ. Тй робили до 20-го падолиста, коли знову ґазъ запаливъ ся, въ наслѣдокъ чого оденъ Анґликъ погибъ на мѣсци, а двохъ Словакôвъ, одного Италіянця, одного ніґра и одного Русина завезли до шпиталя. Той Русинъ померъ въ шпитали, звавъ ся Иванъ Новакъ, походивъ зъ села Вафки въ Галичинѣ и мае вôтця въ Mt. Carmel, Pa. Вôнъ не належавъ до жадной орґанізаціи. Другй поволи выгоились.

15-го грудня ґазъ запаливъ ся на ного, понищивъ всѣ приряды, а поломѣнь его бухавъ кôлькадесять стôпъ въ гору. Послѣдный сей выбухъ бувъ такъ страшный, що на саму згадку про него волосє стае дубомъ. Але хочь страшный — бувъ заразомъ и щасливый, бо лишь оденъ мулъ зôставъ тогды спаленый, а робôтники щасливо повтѣкали другимъ шибомъ. Остерѣгаю проте Русинôвъ, щобы не ишли зъ Мононґагелѣ на Washington Branch, бо я тамъ бувъ и славлю Бога, щомъ ся выдобувъ зъ сеи долины плачу.

А коло Monongahela River иде робота стало, лишь трудно еѣ теперь дôстати. Єсть тутъ и Русинôвъ богато, але зъ тыми трудно де-що зробити, бо мають краєвй выговарки: „Або то я пôпъ, щобымъ ґазету читавъ?; або то я калѣка, щобымъ орґанізаціи дармо спомагавъ? Що менѣ тамъ по вашихъ „Союзахъ“ — я поѣду о рôкъ, два до краю, а тамъ менѣ того не треба; нехай тй пристають, що мыслять тутъ бути на вѣки“... А оденъ такій мудрагель прозвавъ мене „закуренымъ Лемкомъ, зводителемъ народа“, за те, щомъ ему радивъ вступити до „Союза.“

Андр. Гербутъ.

Зъ Valley River, Man. Канада.

Початки на фармахъ дуже труднй; торѣшнього року пшениця змерзла, не було навѣть на податокъ, а того року посуха спалила и знову нема гроша й така бѣда фармерови. Може коли буде лѣпше.

Въ нашôй Манітобѣ благодать. Люде позаробляли трохи грошей тай сидять въ жида въ Довфинѣ. Старый жидъ неможе собѣ ради дати, мусить ити до суду 10 разъ на день за тлумача. Бо то галицкій хлопъ мудрый, хочь не читае ґазетъ; на що ему ґазета, коли вôнъ лѣпше знае збрехати и вкрасти якъ Анґликъ, що читае ґазеты? А абы-но сусѣдска худоба прійшла на его фарму, заразъ бере и стрѣляе, той иде до суду, другій пôйде до мѣста а сусѣдъ до его жѣнки; є такъ все за дурне, за пусте заразъ до суду, тôлько собѣ смѣхъ и публику роблять.

Зима въ нашôй Манітобѣ есть розмаита. Зъ початку новембра були сильнй морозы кôлька день, а при кôнци новембра ишовъ дощь, а децемберъ дуже лагôдный, тôлько було пару морозôвъ; снѣгу тôлько є на 2 цалѣ,— 30-го децембра знову морозъ на 20 ступнѣвъ.

Микита Гупало.

Зъ Stuartburn, Man., Canada.

У насъ розкошôвъ великихъ нема, бо прибули мы до Канады зъ малыми грôшми и осѣли на пущи. Треба було заразъ хату ставити, стайню, куповати корову, волы, плугъ и т. д. Муку также купуемъ, бо еще мало котрый мае свôй хлѣбъ, хиба той, що прійшовъ зъ грôшми и купивъ вôдъ разу волы, плугъ; то у насъ є вже декотрый добрый ґосподаръ, але бôльша часть бѣдныхъ. Правда, що кождому лекше жити якъ въ Галичинѣ. Є и такй, що нарѣкають, що прибули до Канады, але дуже мало, хиба той, що въ Галичинѣ не робивъ и той, що въ корчмѣ всегда сидѣвъ тай Мошкови бороду чесавъ та байки цѣлыми днями гнувъ. Оденъ чоловѣкъ такъ бувъ забанувавъ, що казавъ, щобы за келѣшокъ горѣвки давъ доляра, але слава Богу забувъ вже про се и красно ґосподарить.

Минувшій рôкъ дуже для насъ бувъ бѣдный, бо збô же невродилось, подекуда навѣть насѣне ся невернуло и дуже мало що доброи пашѣ було. Такожь мало люде грошей заробили, навѣть не буде на выжитокъ до весны, бо зимою нема де заробити.

Народъ по бôльшôй части въ незгôдѣ жіе и кождого часу ходить поголоска, що ся правують за марну и пусту рѣчь. На примѣръ, оденъ, въ другого пожививъ пару долярôвъ, такъ виновникъ не мавъ разомъ вôддати, то по троха вôддававъ и ще заходило о 15 центôвъ. Зазвали ся до суду. Довжникъ заплативъ доляра за право и той, що его квота тыхъ 15 центôвъ, другого доляра. А хто сему виненъ? – нерозумъ нашъ. Тамъ робили мы на Ляхôвъ, а ту на Анґликôвъ. И не услухае другого порады хоть що хочь роби и каже, що я тебе научу, а якъ зачне оденъ другого вчити, то и кôнця тому нема, бо оба и по 10 долярôвъ выносять на право. У насъ фармы камѣннй, то мало можь зъорати, тôлько пасовиско и сѣна для худобы, абы кождый мавъ и по 30 штукъ, то є де косити и є де пасти. Але що-жь? Коли сусѣдъ мае 3 штуки, а другій анѣ однои або одну корову, то и то хранъ Боже, абы того, що 3 штуки мае, пôшла на фарму того, що одну корову мае; най ему не толочить, бо заразъ до суду. И каже: „я свою корову впну на ужиско тай на твою фарму не пущу, а ты сякійтакій на моѣй фармѣ собѣ худобу выпасаешь?“ Ану зôйшли ся на раду и урадили абы оденъ на другого фарму не пускавъ и подали до Вінніпеґъ и тамъ судъ потвердивъ, що хто кому зробить шкоду, абы повернути и оденъ другому шкоду абы не робивъ, бо можна худобу загнати до судіѣ або до Йовы*). А Йова судить по правдѣ; тому що зайнявъ худобу свого сусѣда каже, щобы закликавъ 2 свѣдкôвъ и абы отаксували шкоду, але що шкоды не було, то що-жь можно таксовати коли шкоды нема? То жь заплативъ той, що его шкода 1 або 2 доляры за „ферлядунки“, а той, що его худоба 5, 6 або и бôльше за тое, що судія перетримавъ добу або и двѣ та напоѣвъ худобу. Най же собѣ кождый роздумае чи жіе хто на свѣтѣ такъ »красно« якъ мы Русины? Чи дре такъ Нѣмець Нѣмця, Анґликъ Анґлика, Французъ Француза, або Индіянинъ Индіянина? Чи не лѣпше жити въ згодѣ, а єсли часомъ и стане ся шкода, то чи заразъ треба бѣчи до Йовы? Нѣ, братя. Йова сего не хоче, але каже, щобы мы жили въ згодѣ и самй межи собою робили згоду, а не вôнъ насъ мае лагодити, але мы самй огляньмо ся братя, подаймо собѣ руки та жіймо въ згодѣ, щобы зъ насъ Анґлики не раховали, та щобы зъ насъ шкôры не лупили живцемъ. Але то не они, але мы оденъ другого лупимо, бо якъ бы мы ему не несли, то певно вôнъ бы вôдъ насъ не выдеръ, бо на тое права нема абы мы мусѣли ему нести остатный гôрко заробленый грошь або пожиченый. Бо Йовѣ треба дати хоть дѣти тай жѣнка зъ голоду здыхають, а Йова мае мясо, кейки, наѣ и чого ему ся забажае за твои грошѣ. Та бо и красно убраный самъ, жѣнка и дѣти, а твои голй и босй. А кождый подиви ся чи не правда, що такъ. Я бы радивъ, щобы межи нами запанувала любовь и згода, а не права та незгода. Лѣпше свою корову спусти зъ ужиска та най твоя и твого сусѣды разомъ пасуть и на твоѣй и на его фармѣ, а ты свои долярики сховай або купи муки для дѣтей, то жѣнка упече хлѣба та ся лѣпше наѣшь якъ свого сусѣда, що го грызешь якъ зола.

Теперь доношу, що у насъ часомъ загощуе панъ-отчикъ кривославный и глаголетъ, что вы не жаднй католики або уніяты; вы такой твердо рускій народъ. Когда ся навернете до православнои церкви, то приѣде редакторъ »Свѣта« и буде всѣхъ и вся крещалъ въ рѣцѣ... Одже все мы маемъ непрошеныхъ гостей. Але мы маемъ надѣю въ Бозѣ, що и за насъ Богъ не забувъ. Церковь кôнчимо и въ недѣлю и свята сходять ся люде и Бога величають, хоть священника не маемъ, то самй дяки вôдспѣвають утреню и вечѣрню тай троха намъ веселѣйше.

М. Высочаньскій.

*) мѣсцевый мировый судія.

Кумъ Грицъ и Василиха.

Грицъ: — Слава Исусу Христу!

Василиха: — Слава на вѣки.

Гр.: — А де кумъ Василь?

Вас.: — Нема; на що вамъ?

Гр.: — Хочу троха побесѣдувати.

Вас.: — Е, дали-бъ вы спокôй зъ вашою бесѣдою! Вы нѣчого не робите лишь волочите ся, піячите, мудруете и бесѣдуете. Я вамъ обомъ головы порозбиваю! Волоцюги!

Гр.: — Ой, ой нещасте мое, чого я дочекавъ ся. Катуйте, бійте, лишь за плôтъ не кидайте...

Вас.: — Ну, ну, кину я васъ кину, що вамъ всего вôдхоче ся! Довше вже годѣ знести такого легковаженя бѣдныхъ жѣнокъ. Тягають ся оба по кавалерски, а мы зъ кумою Грицихою жіемо неначе вдовицѣ. Се гарно?

Гр. — Чекайте, я заразъ принесу пива, а пôзнѣйше поговоримо, чи гарно. Дайте збанка.

Вас.: Лишѣть, не треба и прошу не гадати, що я дамъ ся здурити пивомъ. Мы не зъ тыхъ...

Гр.: — Нѣ? — то я заспѣваю, може хоть се вамъ сподобае ся. (Спѣвае):

Кумко-жь моя, любко-жь моя
Не кажѣть нѣкому,
Що я зайшовъ блукаючи
До вашого дому.
За велика Америка
Легко ту зблудити,
Легко пôйти манôвцями,
Дорогу згубити —
И мѣжь кумки попасти ся
Гарнй, чорноокй,
Що пють пиво тай нудять ся,
Бо... мужѣ въ роботѣ...
И я нынѣ такъ попавъ ся
Въ руки духу злому,
Лишь не кажѣть моя кумко
Нѣ слова нѣкому!

Вас.: — Ха, ха, ха! То жь то зъ васъ крутаръ и циганъ, якъ рѣдко. Не даромъ и мôй Василь такъ пропадае за вами.

Гр.: — Вôнъ мае въ тôмъ »бизнесъ«, бо хоче вывчити ся въ мене на цареславного попа тай поѣхати до Канады. Тамъ теперь ихъ богато потрѣбують. Тогды и вамъ стало бы легче жити...

Вас. (смѣючись): — Буде, буде! я вже пôзнала доволѣ, що зъ васъ найбôльшій циганъ и мантій на цѣлу Америку. Все вы знаете, вынюхаете и высмѣєте. Мудрагель! Мôй чоловѣкъ найнещасливѣйшій зъ вами, бо наговорите, набете ему такихъ рѣчей въ голову, и вôнъ вôдтакъ сушить собѣ мозокъ, думае надъ тымъ цѣлыми тыжнями.

Гр.: — Добре мають — будуть зъ нихъ люде.

Вас.: — Самѣсенькй такй, якъ зъ мене попадя... Але чи не знаете случайно за яке добре мешкане?

Гр.: — На що вамъ мешканя?

Вас.: — Та хочемо »вымуфовати ся« (перепровадити) зъ вôдсиль, бо се вже дуже старый домище, валить ся, а въ додатку таке множество блощиць намножило ся въ ньому, що годѣ вытримати.

Гр.: — О, о, то не блощицѣ называють ся, лишь безплатнй бординґеры. Якъ хочете, то можу вамъ дати на нихъ дуже добру раду.

Вас.: — Яку? — кажѣть.

Гр.: — Зловѣть кожду таку блощицю, насыпте ѣй ложочкою перцю до носа, експелеромъ намастѣть уха, а въ кôнци присилуйте вынити склянку лѣкарства, котре продае оденъ американьскій Васплянинъ, а буде »олъ райтъ«. За кôлька днѣвъ не стане анѣ однои въ живыхъ.

Вас.: — Дивѣть ся, щобы я не ужила сего на вашу пріязнь зъ Василемъ.

Гр.: — Такъ? — то я втѣкаю; ґудъ бай!

Вас.: — А поздоровѣть тамъ куму вôдъ мене!

Гр.: — Дякую! (самъ до себе): На Йосафатовôй долинѣ. Добре, що цѣло вырвавъ ся...

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

Хотячій приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Alex Shlanta,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

D. D. Pyrcz,
P. O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Хто бы бувъ покривдженый вôдъ котрого зъ урядниковъ »Союза«, нехай пише до предсѣдателя:

REV. A. BONCHEVSKY, 10 May str.
Ansonia, Conn.

Братство св. Петра и Павла въ Trauger, Pa.

[illegible] Чрзѣнка, председатель; Мацей Є[illegible], место-предс.; Иванъ Гардый, секретарь, Box 7, Trauger, Pa.; Аладаръ Рожденій, писникъ; Петро Єленьовскій касіеръ.

Бр. св. О. Николая въ Troy, N. Y.

Предсѣдатель Пав. Рончковскій, заступ. пред. Анд. Ксепичь; секретарь С. Фрицъ, заст. секр. Мик. Біскупъ, касіеръ Петро Рончковскій, заст. кас. Пет. Бабякъ, контрольоры Фил. Гира, Ст. Рончковскій, Ив. Сліпшъ. Секретарь „Союза“ Петро Рончковскій.

„ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС“, радикальна часопись для руського робучого народу виходить у Львові що тижня, з образками і коштує на рік $1.50. Гроші треба посилати па руки аґента: Mr. M. Kolodij, 327 Shamokin Str., Shamokin, Pa., а дописи на адресу: Red. des „Hromadskyj Holos“, Lubliner — Union Gasse, 5, Lemberg, Austria Galicia.

„КОМАР“, одинокий гумористично-сатиричний орґан на Руси. Виходить у Львові два рази на місяць під редакцією Івана Купцевича. Передплата: цілорічна $2.00, піврічна $1.00. Адрес: **„Комар“, Львів,** улиця Личаківска ч. 23. Замовляти можна через редакцию „Свободы.“

Справоздане касове „Р. Н. Союза“ за мѣсяць Януаръ 1901 року.

Ansonia, Conn. Братство св. Петра и Павла	$36.50
Aubarn, N. Y. Бр. св. О. Николая	10.85
Belle Vernon, Pa Бр. Пр. Богородицѣ	33.40
Buffalo, N. Y. Бр. св. Іоана Хрестителя	13.02
Breslau, Pa. Бр. св. Андрея	27.90
Centralia, Pa. Члены	5.90
Charleroi, Pa. Бр. Сошест. св. Духа	21.20
Edwardsdale, Pa. Члены	8.90
Eleonora, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	24.85
Freeman, W. Va. Ив. Рогаль	5.00
Glen Lyon, Pa. Бр. св. Петра и Павла	11.90
Irwin, Pa. Бр. св. Мих. Арх.	13.75
Jersey City, N. J. Гнатъ Сѣракъ	2.85
Jeannette, Бабей Терентій	2.10
Lancaster, N. Y. Ив. Максимикъ	3.30
McAdoo, Pa. Бр. Покр. Пр. Богородицѣ	53.71
Mayfied, Pa. Бр. св. Кирила и Методія	44.52
„ М. Р. Н. С.	54.74
Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія	52.15
„ Бр. св. Петра и Павла	38.35
New York, N. Y. Саричь В.	2.00
„ „ Иванъ Яхвякъ	3.05
Northampton, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ (за дец.)	60.40
Old Forge, Pa. М. Р. Н. С. (децемберъ)	6.09
„ Корбелякъ и Телехъ	4.20
Olyphant, Pa. Бр. св. Іоана Хр. (за дец.)	164.72
„ „ „ (за януаръ)	118.50
„ Д. Д. Пирчъ	70
„ Ив. Пирчь	25
Pittsburg, Pa. Бр. св. О. Николая	188.50
„ Бр. дѣвоче	8.05
Priceburg, Pa. Бр. св. Василія Вел.	40.02
Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	13.27
Sayre, Pa. Бр. Благовѣщеня Пр. Бог. (за дец. и янв.)	16.48
Shenandoah, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	45.00
Soldier, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	6.30
St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Мих.	39.22
Scottdale, Pa. Бр. св. Іоана Хр.	14.40
Syracuse, N. Y. Бр. св. АА. Петра и Павла	15.80
St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богор.	17.85
Shamokin, Pa. Бр. св. Кир. и Мет.	120.50
„ Бр. св. Йосифа	13.27
Scranton, Pa. Бр. св. Иліи Прор.	28.55
Trauger, Pa. Бр. св. Петра и Павла	29.55
„ Бр. св. Іоана Хрестителя	30.80
Trenton, Pa. Гелена Бендашь	2.25
Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	16.65
Whitney. Pa. Бр. Трехъ Святителей	11.88
Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	34.20
Krivitz, Wis. Петро Куча	2.10
Разомъ:	**$1517.44**

Станъ касы »Союза« зъ днемъ 31. януара с. р. такій:

Було въ касѣ	$8423.25
За януаръ прійшло	1517.44
Всето доходу за януаръ було	$9940.69
Розхôдъ за януаръ	1088.50
Остає въ касѣ	**$8852.19**
Зъ того депозитôвъ	$1463.54
Фондъ желѣзный	6924.88
(Фондъ желѣзный за януаръ выносить $300)	
Фондъ розпорядимый за януаръ	$128.94

Въ мѣсяцю януару б. року приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючій нові члены:

Olyphant, Pa.

	Число въ год. книзѣ:
Пырчь Ольга	2107
Mayfield, Pa.	
Ракъ Андрѣй	563
Sayre, Pa.	
Солякъ Иванъ	2188
Sranton, Pa.	
Пайдичь Юрко	1968
Гудакъ Андрѣй	1969
Лучакъ Гнатъ	1990

Д. Пирчь,
секретарь

Квитъ

на $150.00, котрй я вôдобравъ зъ касы »Р. Н. Союза« яко запомогу по причинѣ утраты ноги.

Lansford, Pa. February 14, 1901.

Андрѣй Ґрацонъ.
ПРИ СВѢДКАХЪ:
Андрѣй Добошь,
Юрій Добошь.

Квитъ

Я, Анна Пейко, вдова по бл. п. моимъ мужу Іосифу Пейку, отрималамъ зъ касы »Р. Н. Союза« $300.00 (триста долярôвъ) яко посмертну запомогу по моимъ мужу Іосифу Пейко. За скору выплату складаю сердечну подяку урядови »Союза«.

Shamokin, Pa. January 21, 1901.

Анна Пейко.
ПРИ СВѢТКАХЪ:
Микита Тиханскій,
О. Ив. Констанкевичь.

Квитъ.

Я, Марія Салонъ, жена Петра Салопа, перебуваючого въ закладѣ божевôльныхъ въ Danville, Pa., получиламъ $100.00 (сто долярôвъ) зъ касы »Р. Н. Союза«, яко запомогу зъ сумы припадаючои яко посмертне по моимъ мужу Петру Салонѣ.

Shamokin, Pa. January 21, 1901.

Марія Салонъ.
ПРИ СВѢДКАХЪ:
Микита Тиханскій,
О. Ив. Констанкевичь.

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Еміграційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою: Mr. Lazor Syrotiak, 42 Washington st., Yonkers, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: Mr. K. Kirczov, 140 Essex Str., Jersey City, N. J.**

— **Вороги** салунôвъ въ мѣстѣ Топека въ Канзасъ, повѣдомили салуністôвъ, щобы позамыкали свои бизнесы, бо иначе зле на тôмъ выйдуть. Многй готельники послухали сеи загрозы, але чи надовго — не знати.

— **На** дôмъ польского священника въ Крожахъ (Росія) напало недавно кôлькохъ замаскованыхъ людей и зажадали выдачѣ грошей, котрй вôнъ зôбравъ на будову костела. Священникъ почавъ звинятись, що гроші въ другôмъ покою схованй въ шафѣ и попросивъ ихъ пôйти зъ нимъ до того покою. Коли они се учинили, священникъ вынявъ зъ шафы револьверъ вмѣсто грошей и одного зъ нихъ положивъ трупомъ, другого зранивъ а прочй повтѣкали. На голосъ выстрѣлôвъ позбѣгались люде, але здивувались немало, бо въ застрѣленôмъ розбôйнику пôзнали повѣтового комісаря.

— **Божевôльна** мати, жена М. Товта въ Емедѣ на Угорщинѣ зарѣзала свою дитину, 6 лѣтну дѣвчинку. Вже забирала ся зробити те саме и другôй дитинѣ, але на щасте збѣгли ся люде, звязали еи и вôддали до дому божевôльныхъ.

— **На** пароходѣ „Ventura“, котрый плывъ зъ Филаделфіи до Санъ-Франсиско, пукла головна рура для перепроваджуваня пары, а доки оглянули ся и вспѣли приправити другу — 5 морякôвъ зварило ся въ парѣ.

— **Еміґрація** селянъ до Канады росте незвычайно (якъ доносить ґаз. »Руслан«) въ Тернопôльщинѣ. Въ Почапинцяхъ мали спôймати жандармы якогось аґента, що розкидавъ помѣжь селянъ вôдозвы корабельныхъ аґентôвъ. Стара бѣда не гине въ Галичинѣ, лишь росте, взмагаєсь...

— **Малпы** вкрали двоє дѣтей одному поселенцеви (зове ся вôнъ В. Девама) въ бразилійскôй провінціи Matto Grosso. Дѣти були близнятами, мали по 9 мѣсяцѣвъ и бавили ся на ґанку передъ домомъ, коли въ тôмъ выпало зъ лѣса кôлька найцять малпъ, котрй зъ верескомъ припали до дѣтей, вхопили мѣжь себе и зникли на деревахъ. При помочи прочихъ поселенцѣвъ удало ся батькови вôдобрати одну дитину, хотяй подрапану и змучену, а друга пропала, якъ камѣнь у воду.

— **J. W. Kissel**, що служивъ въ американскимъ вôйску на Филипинахъ вернувъ хорый до свого родинного мѣста Shippensburg, Pa. Пôсля его оповѣданя, на тôмъ самôмъ корабли ѣхало 400 жовнѣрôвъ, зъ котрыхъ бôльша половина були хорй и 200 трупôвъ тыхъ воякôвъ, що згинули въ вôйнѣ на нещасныхъ островахъ.

— **Найбôльше** товариство асекураційне на свѣтѣ „The Mutual Life Insurance Company of New York“ мало сего року 60 и пôвъ міліонôвъ дол. приходу, а весь маєтокъ тов. выносить около 326 міл. дол.

— **Рѣка** Тиса выступила зъ береґôвъ и зробила на Угорщинѣ богато шкоды. Сѣльце Koergeserisso зôстало цѣле затоплене и знищене, всѣ мосты, такъ зелѣзнй якъ камѣнній позриванй, а въ одномъ мѣсци пукла тама, при чôмъ 14 людей стратило жите. Повѣнь досягає 6000 акрôвъ просторони.

— **Для** англійского короля Едварда VII. робить теперь надворный юбілеръ нову корону, бо та, що лишилась по королевôй Вікторіи за мала для него. Новый король має видно велику голову, лишь не знати чи повну...

— **Въ** однôй менажеріи (выстава звѣрятъ) въ Бостонѣ повставъ недавно великій огонь, въ котрôмъ згинули майже всѣ дикй звѣрята, якъ львы, тиґрисы, яґуары, медведѣ и рôжного рода гадины.

— **Не** абы-якій способъ для заохочуваня дѣтей до науки вынайшла одна учителька въ St. Louis, Mo. Учила она въ школѣ хлопцѣвъ, котрй числили вôдъ 13—14 лѣтъ и обѣцювала кождому поцѣлуя наколи добре вывчить ся лекціи. Розумѣе ся, що хлопчиска учили ся на забой тымъ бôльше, що учителька була молода, хороша и обѣцянки додержувала... Не сподобалось то однакъ родичамъ хлопцѣвъ, бо заскаржили учительку, а рада школьна рѣшила дня 12. с. м. вôддалити еѣ за те зô службы. Такъ свѣтъ платить; — за добре, чема добра.

— **Въ** Лондонѣ три дѣвчины скочили въ воду и потопили ся зъ роспуки, що ихъ завели въ любви три вояки — моряки.

— JOHN HOFFMANN, зъ Ню Йорку зôставъ арештованый и засудженый на мѣсяць вязницѣ за те, що заховувавъ ся неприлично въ церкви.

— **Просимо всѣхъ** Русинôвъ живучихъ въ Сполученыхъ Державахъ, Канадѣ, на Гавайскихъ островахъ и въ Бразиліи, щобы присилали до редакціи »Свободы« фотоґрафіи своихъ церковь, школъ и другихъ громадскихъ а то и приватныхъ будынкôвъ, котрыхъ властителями Русины, фотоґрафіи фабрикъ, въ котрыхъ Русины працюють, Русинôвъ при роботѣ, на хрестинахъ, весѣляхъ, похоронахъ, екскоршенахъ, посвяченяхъ, конвенціяхъ и другихъ »парадахъ«; фотоґрафіи братствъ, школъ, читаленъ, хорôвъ и другихъ товариствъ, або и вызначнѣйшихъ людей зъ кождого »плейзу«. Словомъ просимо о всякй образки представляючй жите наше тутъ на чужинѣ зъ короткимъ поясненемъ, а мы образки тй будемо друковати въ »Свободѣ«, бо Америка край великій — лично видѣтись намъ годѣ, а такъ хочь зъ образкôвъ и короткихъ описôвъ зможемо дещо про себе довѣдатись. Такй образки и описы були-бъ не менче цѣкавй и для нашихъ братôвъ въ старôмъ краю. 28—2

— **Дѣвчина** або жена, що знає добре варити, працювати й знає хоть троха анґлійску мову, може дôстати добре мѣсце, если зголосить ся до редакціи »Свободы«. 7—3

Дотепный маляръ.

Оденъ парискій паничь ґрафъ Х. замовивъ у одного маляря свôй портретъ. Але коли портретъ уже бувъ готовый, то ґрафъ Х. заявивъ, що портретомъ не вдоволеный, бо портретъ зовсѣмъ неудачный. Маляръ протестувавъ, але надаремно. Вкôнци сказавъ вôнъ: „но, мой пане, если портретъ не удачный, то я не можу сподѣватись, що вы менѣ заплатите“. Якъ тôлько ґрафъ Х. выйшовъ изъ малярского ателе, упавъ маляръ на добрый концептъ: доробивъ панови на портретѣ oслячй уха и выставивъ на выставу. Але о тôмъ скоро довѣдавъ ся ґрафъ Х., напавъ маляра и почавъ єму грозити. Грозьбы не помогли и панъ ґрафъ почавъ просити и офѣрувавъ маляреви богато высшу цѣну, якъ за образъ належало ся. Маляръ, що уже достаточно помстивъ ся на ґрафѣ Х. за се, що вôнъ скритикувавъ его дѣло штуки, сказавъ теперь до ґрафа: „Се не було нѣчо несподѣваного, що вы первѣстно не пôзнали свого портрету — я се знавъ зъ горы. Але я знавъ также, що якъ приправлю вамъ ослячй уха, то вы заразъ себе пôзнаете“.

Списъ жертвъ, зложеныхъ на „Р. Н. Домъ Еміґраційный въ Америцѣ“, передъ головною конвенцією за 1900 р.

Бр. св. Кир. и Мет. въ Шамокинъ, Па. надôслало въ двохъ ратахъ разомъ суму $52.00, а зложили слѣд. члены по 50 цнт.:

Т. Челакъ, И. Челакъ, А. Шаршонь. Й. Следзѣнъ, И. Демчикъ, В. Ревилякъ, Ив. Глова, Т. Цимбалякъ, И. Бучакъ, М. Штельма, Т Дзумбелякъ, М. Бандура, Ив. Копачь, Й. Пейко, Ив. Лорчакъ, М. Кулинда, Т. Татусько, Т. Даньчакъ, С. Сметана, М. Іурба, Иг. Кавалко, Л. Максимчакъ. В. Щурокъ, Н. Мерена. П. Хомякъ, Гр. Гасичь, Ив. Хорощакъ, Ив. Янковичь, П. Бобакъ, М. Хорощакъ. Д. Воргачь, Г. Малинякъ, Ив. Новакъ, Н. Тиханьскій, И. Ґресь, І. Тадрикъ, Ив. Амбицкій, Т. Цьовка, Ю. Полинякъ, А. Макухъ, С. Іоанъ. Гр. Дзьобко, Ив. Козакъ, Лещиньскій, Гр. Войтовичь, Т. Полинякъ, М. Дюрикъ, М. Даньчакъ. А. Щурокъ, Н. Полинякъ, Ив. Куртій, М. Ференцъ, А. Гѣляръ, Ф. Клищь, Ив. Гуменикъ, С. Гаврилякъ, Я. Вислоцкій. І. Куликъ, И. Вильчацкій, С. Ватовскій, И, Гасичь, К. Ядловскій. П Тарасевичь, Т. Коцуръ, о. Ив. Констанкевичь, Т. Талпашь, А. Лучковець, В. Старинщакъ. А. Дзумбелякъ, Т Федько, Ст. Мурдза, Єфр. Лучковець, Гр Вильчацкій, М. Колодѣй, Сп. Брода, А. Дарґовскій, И. Мадзелянъ, Т. Барна, Гр. Полипикъ, И. Олѣяръ, Я. Лорчакъ, В. Смалець, Гав. Худинця, С. Кôтъ, В. Габура, С. Вандзѣлякъ, М. Пелякъ, С. Смалець, И. Квасневскій, Т. Барна, П. Бонцъ, М. Годичь, П Іоанъ, И. Колодѣй, Я. Лазоришъ, М. Дзвончикъ, І. Ватнеръ, М. Амбицкій, А. Ватко, И. Цѣдило, И. Малинякъ, В. Янишакъ, С. Хорощакъ, А. Шаршонь.

Сестр. бр. св. Ольги въ Джерзи Сити, Н. Дж. зложило по 50 ц., а то:

Т. Вахновска, А. Фешь, Є. Ромцьо, Ф. Калинякъ, Ф. Маційовска, М. Войтовичь, З. Терешко, М. Квочка, Т. Іаборъ, Є. Лукачакъ, Б. Марковичь, М. Марковичь, Є. Вовчакъ, Ол. Голодъ, Л. Криницка, Кат. Іеричь.

Сестр. бр. св. Ольги въ Ню Йорку (г. м.) зложило по 50 ц., а то:

А. Медвѣдь, Л. Куцѣрка, Т. Карлякъ, Л. Москва, Т. Павчикъ, М. Тисько, С. Гойсакъ, А. Быбель, М. Станчакъ, А. Товтъ, А. Маценчакъ, К. Дичко, М. Микулякъ, М. Ващишакъ, А Юрковска, А. Спакъ, М. Кеевичь. Т. Быбель, У. Ґресько, А. Павелчакъ. Т. Сеньчакъ, А. Адамчакъ.

(Дальше буде).

Н. Подгорецкій
предсѣдатель.

Иванъ Парилякъ, касіеръ.
К. Кирчовъ секретарь.

Где есть?

Юрко (Wojciech) Возня къ, зъ Роздѣля (Галичина). Робивъ два роки тому коло Олифанту на Ґрасахъ, потôмъ робивъ въ Lethbridge, Alberta, въ Канадѣ. Хто бы знавъ, где вôнъ ся обертає, нехай напише до его шваґра на адресу:

PETER PRYBYLA,
P. O. ENYON, PA.

— **Петро Ґрафъ,** що застрѣливъ ся минувшого року черезъ неосторожнôсть въ Edmonton, въ Канадѣ, звавъ ся властиво Дмитро Козюпа, а походивъ зъ мѣсточка Озôрна въ Галичинѣ. Єго братъ Олекса Козюпа пише намъ про се зъ краю въ имени родины и просить, щобы пріятелѣ небôщика, що занимали сь его похороном — постарались вôдъ мѣсцевыхъ властей о свѣдоцтво его смерти, дали его потвердити австрійскому конзулеви и заслали до краю на адресу:

Олекса Козюпа
п. Озôрна (Jezierna)
Austria, Galicia.

Всѣ кошты полученй зъ тимъ зверне Ол. Козюпа.

— **Аґентами „Свободы“** зъ правомъ колектованя грошей суть:

Стефанъ Калакура, Jersey City N. J.
Иванъ Бурштинъ, Buffalo, N. Y.
Василь Тылявскій, S. S. Pittsburg, Pa.
Алексій Шаршонь, Shamokin, Pa.
Петро Г. Рончковскій, Troy, N. Y.
Алекс. Валевскій, St. Louis, Mo.
Г. Дзюбиньскій, Plymouth, Pa.
Левъ Монѣта, Lansford, Pa.
Иванъ Котанчикъ, Welter, Pa.
Кость Поступакъ, McAdoo, Pa.
Дим. Ванько, Ansonia, Conn.
Василь Рудко, Winnipeg, Man., Canada
Иванъ Сабатъ, Yonkers, N. Y.
Костьо Дубянскій, Simpson, Pa.
М. Ґовда, Edmonton, Alberta, Canada.
Иванъ Дрогомирецкій, Pleasant Home Man., Canada.
Иванъ Фаринякъ, Trauger, Pa.
Иванъ Преґонъ, Lodi, N. J.
Андрѣй Виляцкій, Scranton, Pa.
Дан. Кидонь, Passaic, N. J.
Андрѣй Павликъ, Mt. Carmel, Pa
Гр. Паскарикъ, Stuartburn, Man. Canada
А. Онущакъ, Shenandoah, Pa.
Сергій Кисѣльовскій, Olyphant, Pa.

Редакція.

Дума зъ рôднои землѣ.

Гень, гень, за моремъ сусѣды мои...
Всѣ повтѣкали. Певно и забули,
що тутъ въ батькôвъ ихъ земли
дѣесь. А може, може тамъ де почули
якъ намъ жіе ся тутъ.

Сонѣнко ясне и намъ и имъ свѣтить.
Одну знае правду: що усѣмъ свѣтити
треба. Вôдъ зорѣ до ночи горить.
Наче-бъ сказати хотѣло, що людей любити
То его святая путь.

И та сама земленька на своимъ хребтѣ
безъ нарѣканя носить усѣхъ. Та сама ховає
кождого у зимну пазуху свою по смерти.
Нѣ хлопа, нѣ пана премудра не знає.
Ой земленько-жь моя!
И Господь всемогучій всѣхъ насъ сотворивъ
изъ чрева нашихъ матерей. Нагй на свѣтъ прійшли.
Наче-бъ було сказано зъ горы; однако я васъ любивъ
и люблю, тому повиннись любити вы.
Правда усѣмъ одна.

Лишь чоловѣкъ перевертень нѣкчемный
Свою власну породу нѣвечить и гнобить.
Правды не хоче одной для всѣхъ, лише абы темный
демонъ панувавъ. Правдою гордить...
Лукавый... лукавый...

Браты мои браты у чужôй земли,
Вы нашихъ скорботъ не знайте, не чуйте,
якъ гидять, якъ допчуть правду князѣ тьмы!...
За насъ Бога молѣте!

Лишь въ праци, трудѣ, любови
Здопчемъ гадюче насѣне.
Будучности тревкй дамо основы —
двигнемъ наше поколѣне.

А. Ґ.

Руско-американска народна пѣсня.

XV.

А кой мы въ Гамбурку на шифу сѣдали,
То намъ нашы власы калапы двигали.
А якъ мы зъ Гамбурку до Анґліѣ пришли,
Анґлицкы панове на чудо къ намъ пришли.
А якъ мы въ Ню Йорку зо шифы сходжали,
То насъ америцкы панове витали:
»Витайте унґаре зо старого края,
Чомсте не привели ту свого цисаря?«
»Панове, панове шакъ мы го не знаме,
Бо мы одъ цисаря далеко быване«.

Записавъ Д. Ванько, Ansonia, Conn.

Кредитъ здыхає...

(Найновѣйша телеґрама „Свободы“).

Кавки круки и вороны
Позлѣтались край дôбровы —
Бо тамъ на тифъ кишеньковый
Гине кредитъ нашь знакомый.
Кождый, хто кредиту прагне,
На боргъ все лишь брати знає —
Нехай зъ нимъ ся попращає,
Вôнъ довго вже не потягне...
Хвôстъ и уха опущенй,
Тече шмарокъ бородою,
Скрипплять кости мовь наймленй
Й кишки бють ся мѣжь собою.
Люта смерть, неумолима
Вже и косу наострила
Хищнй птахи ждуть на то...
Й люде многй тамъ спѣшатъ ся,
Може ще що взяти дасть ся —
Хочь бы хвôстъ и копыто...

ВСЯЧИНА.

Дещо про релiгiйнi вѣрованя старинныхъ народôвъ.

Неодному зъ читателѣвъ доводилось читати про старинни народы, про ихъ житє та релiгiю и неоденъ сумнѣвавъ ся о правдивости надрукованого, мовлявъ: хто те тамъ знае, якъ було 3 тысячѣ лѣтъ передъ нами, хиба той, що писавъ про тй давни часы живъ тогдѣ, щобъ все мôгъ знати? А бачите, хочь той чоловѣкъ не живъ въ ту давнину, а прецѣнь вôнъ може знати исторiю старинныхъ народôвъ. Дôзнатись того можна зъ письмъ, що переховались зъ тыхъ часôвъ, зъ памятникôвъ та написôвъ на нихъ або на святыняхъ, та зъ мовы даного народу. Всѣ тй памятники вôдкопують по тыхъ мѣсцевостяхъ, де живъ той нарôдъ въ старинности и зъ того доходять ученй до того, що укладають книжки, въ котрыхъ неразъ цѣлкомъ точно описують яку старинни народы мали релiгiю, якй були ихъ обычаѣ, штука и т. д., словомъ, пишуть исторiю народôвъ.

Таку исторiю можна подѣлити на 3 части: на старинну исторiю, середновѣчну и новожитну. Въ исторiи старинной иде бесѣда про найстаршй народы: про Єгиптянъ и Халдейцѣвъ на 3 тысячи лѣтъ ще передъ Христомъ; дальше говорить ся про всхôднй народы: про Индусôвъ, Перзôвъ, Фенiкiянъ, Жидôвъ, опôсля про Грекôвъ и Римлянъ ажь кôнчить ся въ 5. столѣтю по Христѣ, коли упадае римске цѣсарство. Середнй вѣки розпочинають ся зъ 5. столѣтемъ, а кôнчить ся зъ 15, а новй зъ кôнцемъ 15. столѣтя ажь по нынѣшнй часы.

Мы не думаемо подавати повнои исторiи вôдъ найдавнѣйшихъ часôвъ ажь до теперь, а обмежуемось выключно на тôмъ, що розповѣмо, якй були релiгiйнй вѣрованя старинныхъ народôвъ. Кого се цѣкавить, най уважно читае.

I. ЯКА БУЛА РЕЛIГIЯ СТАРИННЫХЪ ЄГИПТЯНЪ?

Єгиптяне належать до найстаршого народу въ старинныхъ часахъ, бо вже на чотыри тысячѣ лѣтъ передъ Христомъ мали свого панующого. Бувъ се нарôдъ цивiлiзованый, бо вже тогдѣ, коли такй славнй народы якъ Индусы, Перзы, Жиды, Греки и Римляне жили въ дикôмъ станѣ, Єгиптяне вôдъ давна умѣли вже управляти землю, розумѣли ся на ткацтвѣ, обрабляли металѣ, рѣзьбили, малювали, писали. Замешкували они долину рѣки Нiлю, въ Африцѣ.

Не було другого такого народу въ старинности, щобъ вызначавъ ся такою глубокою побожностю якъ Єгиптяне. Видно то зъ розличныхъ малюнкôвъ, де представлено звычайно, якъ чоловѣкъ зъ набожностю вôдносить ся до свого бога, а майже всѣ ихъ книжки немовъ бы були молитовниками.

БОГИ.

Головнымъ богомъ Єгиптянъ бувъ богъ — сонце, именемъ Озирисъ, котрый все сотворивъ та дае людямъ все добре. Вôнъ истнуе вôдъ початку свѣта а знае найтайнѣйшй людскй мысли. Той богъ мавъ жѣнку и сына такихъ самыхъ святыхъ якъ и вôнъ. Всѣ Єгиптяне почитали ту трôйцю, але не всюды называли ихъ однаково. Згодомъ мешканцѣ однои мѣсцевости приняли богôвъ другои мѣсцевости, а зновь зъ кождого бога тои трôйцѣ утворили иншихъ и такимъ способомъ розмножили ся боги Єгиптянъ. Єгиптяне представляли часто своихъ богôвъ якъ людей, а дуже часто якъ звѣрятъ. Кождый богъ, пôсля ихъ вѣрованя, мавъ свое звѣря, въ котре перекидавъ ся. Часто бога представляли собѣ въ тѣлѣ чоловѣка зъ звѣрячою головою або на вôдворотъ. Що хотѣли Єгиптяне вынсловити подôбными представленями, того нѣхто не знае. Они самй дôйшли до того, що почитали звѣрята за святыхъ, що служили имъ до выображеня богôвъ. Такими святыми звѣрятами були: вôлъ, рôдъ хруща, ибисъ, ястрѣбъ, котъ, крокодыль. Тыхъ звѣрятъ кормили и опѣкувались ними. На сто лѣтъ передъ Христомъ якiйсь римскiй горожанинъ забивъ у нихъ кота, а нарôдъ такъ на него розлютивъ ся за тое, що замордувавъ его помимо того, що самъ король просивъ за виновникомъ. Навѣть въ кождôй святыни знаходило ся таке звѣря, котре Єгиптяне почитали.

Оденъ подорожный, що ѣздивъ по Єгиптѣ и вступивъ до мѣста Тебы розказуе про святого крокодыля, котрый тамъ знаходивъ ся. „Звѣря" — розповѣдае вôнъ — „спочивало на берегу ставу, а до него наближали ся священники, двохъ зъ нихъ вôдчиняло ему пащу, а третый вкладавъ въ уста пляцки, смаженй рыбы и напôй зъ медомъ."

Зъ помѣжь усѣхъ звѣрятъ найбôльше почитали вола Аписа. Єму услугували священники а коли згинувъ, бальсамовали тѣло и клали до гробôвця.

ЧЕСТЬ ДЛЯ ПОМЕРШИХЪ.

Єгиптяне почитали такожь душѣ небôщикôвъ. Здае ся, що пôдъ тымъ взглядомъ вѣрили такъ, що хочь чоловѣкъ померъ то однакъ друга его истота жила. Такъ само вѣрять и нынѣ деякй дикй люде. Єгиптяне будували грôбъ якъ низьку комнату уряджену на подобу людского мешканя. Поуставлювано тамъ до ужитку розличнй знаряды якъ: столы, стôльцѣ, лôжка, скринѣ, бѣлє, убранє, оружє, деколи военный вôзъ и т. д.; для приятности небôщика були тамъ статуи, образы, книжки; для заспокоеня голоду: збôже и другй запасы живности. Опôсля ставили тамъ статую зъ дерева або каменя, що подабавъ на небôщика. Въ кôнци замурувовано вхôдъ до гробу, въ котрôмъ живъ той другiй небôщикъ а жiючй приносили поживу або звертали ся до бога зъ прошенемъ, щобъ давъ ему всего, чого тôлько буде потреба.

СУДЪ НАДЪ ДУШЕЮ.

Въ пôзнѣйшихъ часахъ Єгиптяне вѣрили, що душа людска выходить зъ тѣла и йде пôдъ землю на судъ до головного бога Озириса. Тамъ то той богъ Озирисъ засѣдае на своимъ тронѣ, оточеный 42 судiями. Людска душа стае передъ ними, щобы здати рахунокъ зô свого житя. Всѣ еи вчинки кладуть на одну важку а правду на другу. За свѣдка мае бути »серце«. Коли злй вчинки переважать, тогдѣ душа йде ни муки, а по кôлькохъ соткахъ лѣтъ нищать еи цѣлковито. Добра душа жiе въ просторѣ, а коли перейде розличнй пробы, сполучуесь разомъ зъ богами.

Пôдчасъ такихъ мандрôвокъ она може забагнути вôйти въ тѣло, щобы вôдпочинути въ нѣмъ трохи. Длятого Єгиптяне бальсамовали тѣло, щобы не гнило а довго переховувалось. Трупа наповняли пахучими олѣйками, мочили въ купели зô соды, обвивали бандажами, замыкали въ деревянôй або ґiпсовôй домовинѣ и складали въ гробѣ вразъ зъ всѣми предметами, потрѣбными до житя. Таке забальсамоване тѣло называе ся мумiя и переховувало ся сотки а сотки лѣтъ.

Небôщикови давали ще малу книжку, въ котрôй було написане все те, що душа повинна сказати на другимъ свѣтѣ на свою оборону, якъ стане передъ судомъ бога Озириса. Въ книжочцѣ стояло такъ:

»Не поповнивъ я жадного ошуканьства. Не знущавъ ся надъ вдовою. Не поповнивъ жаднои забороненои рѣчи. Не бувъ-емъ лѣнивый. Не копавъ-емъ ямки пôдъ невольникомъ, коли говоривъ-емъ зъ его паномъ. Не бравъ-емъ хлѣба зô святынь. Не укравъ-емъ запасôвъ живности анѣ опасокъ зъ умершихъ. Не сфалшовавъ-емъ мѣры збôжа. Не польовавъ-емъ на святй звѣрята. Не ловивъ-емъ святыхъ рыбъ. Єсьмъ чистый. Дававъ я хлѣбъ голодному, воду прагнущому, одягъ нагому. Складавъ-емъ жертвы богамъ и дачки помершимъ.«

Зъ того видко моральнôсть Єгиптянъ, що полягала на захованю обряду, шанованю всего, що належить до богôвъ, на характерѣ отвертôмъ, чеснôмъ и добродѣйнôмъ.

Якъ могилы Єгиптянъ були краснй и коштовнй, такъ само святынѣ ихъ, мешкане богôвъ, були величавй та тревалй, а деякй переховались ненарушенй ажь до нашихъ часôвъ.

(Дальше буде.)

НЕХОТЯЧИ — МѢЖЬ БОЖЕВÔЛЬНЫХЪ.

Одного разу канцлеръ Ирляндiи (найвыжшiй урядникъ въ краю) довѣдавши ся, що дôмъ божевôльныхъ бувъ зле адмiнистрованый, выбравъ ся самъ оденъ безъ урядника до дому божевôльныхъ, щобъ переконатись о скôлько въ тôмъ правды. Наколи переступивъ порôгъ закладу — представивъ ся портiерови, що е лордомъ-канцлеромъ, але той кинувъ на дозорцю, котрый вклонившись сказавъ: »прошу за мною«. Запровадивъ канцлера до салѣ божевôльныхъ и замкнувъ на ключь. Замкненый почавъ кричати, що е лордомъ-канцлеромъ, але дозорця вôдповѣвъ цѣлкомъ обоятно: »чому нѣ — мы ихъ вже ту маемо ажь сѣмъ«. Зъ розпачи и тревоги почавъ вже канцлеръ лупати дверѣ ажь прикликано директора, котрый зателеґрафувавъ до Дублiна, а переконавши ся, що замкненый говоривъ правду, выпустивъ его и перепросивъ. Що однакъ лордъ-канцлеръ дôставъ штурханцѣвъ и вôдъ божевôльныхъ наѣвъ ся страху за той часъ — то пропало...

— Въ Ґренобле завязавъ ся ширшiй комiтетъ, якiй мае заняти ся поставленемъ памятника недавно помершiй малпѣ, шимпансови, якiй называвъ ся Карло Великiй. Память шимпанса остане довго у тутешного населеня. Дальше сказано, що малпа була такъ освоена, що ходила сама по домахъ, приглядала ся роботѣ людей, а найбôльше любила приглядати ся грѣ въ карты, часомъ выстоювала при зеленôмъ столику по кôлька годинъ. За те одержувала малпа по кôлька грошѣвъ и куповала собѣ сама яблока, горѣхи и цукоръ. Недавно се понятливе сотворѣне выратувало дитину зъ криницѣ. Якъ се все правда, то малпа була розумна, а навѣть богато мудрѣйша, якъ тй, що хочуть поставити еѣ памятникъ.

Учѣте ся, браты мои! Думайте читайте,
И чужому научайтесь, И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда, Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя, Най не повстане вона!
Ив. Франко.